

PROVINCIE
FLEVOLAND

FLEVOLAND 2050

**OMGEVINGSVISIE
BLIK OP DE TOEKOMST**

KOERSDOCUMENT

Inhoud

1 | KOERS

07

Introductie

Een sturende Omgevingsvisie
Koersdocument
Leeswijzer

Opgaven voor Flevoland

Wensbeeld Flevoland 2050

2 | STRATEGIE

17

Strategie Sterke Leefregio's

Wensbeeld
Duiding Strategie
Keuzes

23

Strategie Innovatieve Economische Ecosystemen

Wensbeeld
Duiding Strategie
Keuzes

29

Strategie Robuust Polderraamwerk

Wensbeeld
Duiding Strategie
Keuzes

3 | UITVOERING

35

Van Visie naar Uitvoering

Omgevingsvisie als eerste stap voor inrichten beleidshuis
Omgevingsprogramma's
Omgevingsverordening
Bevoegdheden en samenwerking tussen GS en PS

Inleiding

Op 24 april 2024 hebben Provinciale Staten met het vaststellen van het Statenvoorstel ‘Vaststelling participatieplan en kaders voor omgevingsvisie Flevoland’ ([Provinciale Staten 24 april 2024 15:30:00, Provincie Flevoland](#)) de kaders vastgesteld voor het opstellen van een nieuwe omgevingsvisie. Een nieuwe omgevingsvisie bleek nodig, omdat de druk op de ruimte in onze provincie toeneemt. Door Provinciale Staten zijn sindsdien ook een aantal bouwstenen vastgesteld voor de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Met dit Koersdocument vragen we Provinciale Staten richting te geven aan de uitwerking van de Omgevingsvisie. Dit is anders dan in de Startnotitie, waarin we uitgingen van het voorleggen van een Keuzedocument in een werksessie. Door aan de voorkant de inhoudelijke kaders voor de visie vast te stellen (besluitvormend) worden Provinciale Staten optimaal in stelling gebracht.

Tijdens de eerdere bijeenkomsten met Provinciale Staten werd een duidelijke richting zichtbaar. De voorlopige resultaten uit het groeiend Omgevingseffectrapport (OER) en participatie, waarin we informatie opgehaald hebben bij inwoners en deskundigen, ondersteunen deze richting. Met het Koersdocument wordt de voorgestelde richting getoetst en vragen Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten om de kaders voor de nieuwe Omgevingsvisie te bepalen. Met het vaststellen van dit Koersdocument leggen Provinciale Staten de inhoudelijke en procedurele kaders vast voor de verdere uitwerking van de ontwerp-Omgevingsvisie.

Tot op heden hebben inhoudelijke sessies uitsluitend beeldvormend plaatsgevonden met de Commissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid. Dit Koersdocument wordt in een volledige Beeldvormende, Oordeelsvormende en Besluitvormende procedure voorgelegd aan Provinciale Staten. Provinciale Staten besluiten over de voorgestelde keuzes in het Koersdocument en stellen daarmee de kaders vast waarbinnen GS de ontwerp-Omgevingsvisie verder uit gaat werken. Hiermee zijn Provinciale Staten in stelling gebracht de koers van Flevoland te bepalen.

Vaststelling Omgevingsvisie

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet zijn bepaalde bevoegdheden voor Provinciale Staten veranderd. Het is voor iedereen nog zoeken naar de nieuwe rollen en posities. Glashelder is echter dat het vaststellen van de Omgevingsvisie de bevoegdheid van Provinciale Staten is (artikel 3.1 tweede lid Omgevingswet). Voor de vaststelling wordt eerst een ontwerp voorbereid waarover iedereen zienswijzen kan inbrengen, daarna vindt definitieve vaststelling plaats.

Gelet op de Provinciewet (artikel 158 eerste lid onder b) zijn Gedeputeerde Staten bevoegd de ontwerp-Omgevingsvisie uit te werken. Deze ontwerp-Omgevingsvisie wordt samen met de Omgevingseffectrapportage vrijgegeven voor inspraak door Gedeputeerde Staten. Na de inspraakperiode wordt beoordeeld of er zienswijzen zijn die aanleiding geven tot het aanpassen van de ontwerp-Omgevingsvisie. Dit wordt verwerkt in een antwoordnota. Vervolgens wordt de Omgevingsvisie, samen met deze antwoordnota en de Omgevingseffectrapportage aan Provinciale Staten voorgelegd ter vaststelling.

Met het vaststellen van de startnotitie hebben Provinciale Staten de kaders vastgesteld voor de ontwikkeling van een nieuwe Omgevingsvisie. Met dit Koersdocument leggen Provinciale Staten nadere inhoudelijke kaders vast om een ontwerp-Omgevingsvisie uit te werken. Provinciale Staten besluiten tenslotte straks over de Omgevingsvisie. Hiermee bepalen zij de kaders voor de toekomst van Flevoland. Voor Gedeputeerde Staten is hiermee de beslissende bevoegdheid van Provinciale Staten volledig geborgd.

1 | KOERS

Met de nieuwe Omgevingsvisie ‘Flevoland, blik op de toekomst’ kiest de provincie voor sturend omgevingsbeleid. De Omgevingsvisie is het langetermijnplan van de provincie waarin beleidsuitgangspunten staan over hoe de fysieke leefomgeving (zoals natuur, water, infrastructuur en gebouwen) zich moet ontwikkelen en hoe die gebruikt, beheerd, beschermd en behouden wordt.

1.1 Een sturende Omgevingsvisie

De huidige omgevingsvisie FlevolandStraks is in 2017 vastgesteld met zeven sectorale strategische opgaven en zes principes. Er is toen gekozen voor een visie op hoofdlijnen met veel ruimte voor initiatieven van onderop. Deze compacte visie betekende dat veel sectorale beleidsuitspraken elders moesten landen, onder meer in het Omgevingsprogramma Flevoland (2019). Hoewel deze werkwijze goed aansloot bij de identiteit van Flevoland als ‘lichte en compacte provincie’, heeft de evaluatie van de Omgevingsvisie van 2021 laten zien dat de visie vooral een agenderende functie had. De gekozen opgaven waren niet altijd onderbouwd en de samenhang tussen opgaven bleef beperkt. Tegen de achtergrond van een toenemend aantal complexe opgaven is er nu behoefte aan meer sturing en regie door de provincie. Dit sluit aan bij het coalitieakkoord van 2023, waarin wordt gesteld dat niet alles meer overal kan en dat de provincie nadrukkelijker keuzes moet maken. De grote maatschappelijke vraagstukken vragen om regie op de samenhangende ontwikkelingen in de leefomgeving.

De provincie heeft een belangrijke rol bij bovenlokale vraagstukken en bij specifieke opgaven van het Rijk. Daarbij maken we expliciet waarom de provincie ergens over wil gaan: het provinciaal belang. Dit doen we op basis van de drie principes uit de Omgevingswet:

- **Subsidiariteit:** decentraal wat kan, centraal wat moet;
- **Proportionaliteit:** niet meer ingrijpen dan nodig;
- **Voorspelbaarheid:** duidelijkheid geven richting de omgeving.

Het definiëren van deze provinciale belangen in de Omgevingsvisie vormt de basis voor de inzet van andere instrumenten binnen de Omgevingswet. Met deze visie zetten we daarmee de eerste stap naar meer sturing en uitvoeringsgericht omgevingsbeleid.

1.2 Koersdocument

De nieuwe Omgevingsvisie wordt stap voor stap opgebouwd. Het Koersdocument vormt daarin een belangrijke mijlpaal. Het geeft richting aan de verdere uitwerking van de visie en beschrijft drie strategieën die nodig zijn om Flevoland in balans te brengen en richting te geven.

Het Koersdocument is de resultante van zowel leer- als participatieprocessen. We begonnen met vier uiteenlopende scenario's die de hoeken van het speelveld verkenden en een scherpe, toekomstgerichte stip op de horizon zetten. Deze scenario's zijn vervolgens vertaald naar drie meer realistische perspectieven, waarin verdere gesprekken, participatie en opbrengsten uit analyses zijn samengebracht. In de Staten is hierover het gesprek gevoerd en gepuzzeld aan een toekomstbeeld voor Flevoland.

De perspectieven zijn vervolgens getoetst en verder verrijkt, onder meer via de digitale “Toekomstpuzzel” en de Groeiende Omgevingseffectrapportage (dat in uitvoering is). Deze verrijkingen hebben geleid tot een duidelijke rode draad: de basis voor dit Koersdocument. Het document legt de inhoudelijke koers vast waarmee de ontwerp-Omgevingsvisie uitgewerkt wordt.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 schetst kort de ontstaansgeschiedenis van Flevoland en benoemt de grote opgaven waar de provincie voor staat. In **hoofdstuk 3** wordt het wensbeeld voor Flevoland in 2050 gepresenteerd: Flevoland in balans. **Hoofdstuk 4** introduceert drie strategieën om dit wensbeeld te realiseren: sterke leefregio's, innovatieve economische ecosystemen en een robuust polderaamwerk. Tot slot biedt hoofdstuk 5 een vooruitblik op de wijze waarop sturing en uitvoering vorm zullen krijgen in de Omgevingsvisie.

Opgaven voor Flevoland

Flevoland is ontworpen en ingepolderd om grote opgaven het hoofd te bieden. De polders bieden veiligheid tegen het water, een betere verbinding van de Randstad met het noorden en oosten van Nederland, ruimte voor een groeiende bevolking en voedselproductie.

Flevoland is uitgegroeid tot een provincie met meer dan 450.000 inwoners. Onze steden en dorpen hebben elk hun eigen identiteit en vormen samen een krachtig geheel. Daarbij biedt Flevoland 220.000 arbeidsplaatsen en kiezen steeds meer (inter)nationale bedrijven ervoor zich te vestigen in deze provincie. In het landelijk gebied is een toonaangevende landbouwsector op Europees niveau ontwikkeld. De polders zijn een plek voor durf, innovatie en ondernemerschap. De Flevolandse zijn trots op de plek waar zij wonen en waarderen het landschap en de ruimte.

De snelle groei van de afgelopen decennia heeft geleid tot uitdagingen en disbalans, waarbij het oorspronkelijke polderontwerp onvoldoende houvast biedt voor de maatschappelijke vraagstukken en uitdagingen van nu. Wonen, werken en voorzieningen zijn niet overal in balans. Sommige wijken kennen een zwakke sociale structuur, de woon-werkbalans is scheef met veel uitgaande pendel en het type bedrijvigheid dat zich op sommige plekken in Flevoland gevestigd heeft draagt daar niet altijd positief aan bij. Het landelijk gebied zit aan haar maatschappelijke, economische en ecologische grenzen. Dit komt onder

andere door intensief land- en watergebruik, de stikstofopgave en door weersextremen. Hierdoor staan de biodiversiteit en de waterkwaliteit onder druk. Flevoland is onderdeel van een delta, met de IJssel, Eem, Markermeer en IJsselmeer. Deze delta staat voor steeds grotere uitdagingen zoals zeespiegelstijging, en dus waterveiligheid, een grotere vraag naar zoetwater, eisen aan waterkwaliteit en behoud van ecologie.

Daarnaast vraagt de energietransitie om ruimte voor opwek, transport, decentrale oplossingen en opslag van duurzame energie. De provincie vervult een belangrijke rol in de nationale energievoorziening, maar het volle elektriciteitsnet en de beperkte capaciteit vragen om slimme combinaties en innovaties. De mondiale ontwikkelingen, zoals geopolitieke spanningen en veranderende handelsstromen, onderstrepen het belang van voedsel- en grondstoffenzekerheid. Flevoland beschikt over de ruimte, kennis en ligging om hieraan bij te dragen, maar dat vergt keuzes in de manier waarop we onze ruimte, energie en grondstoffen benutten.

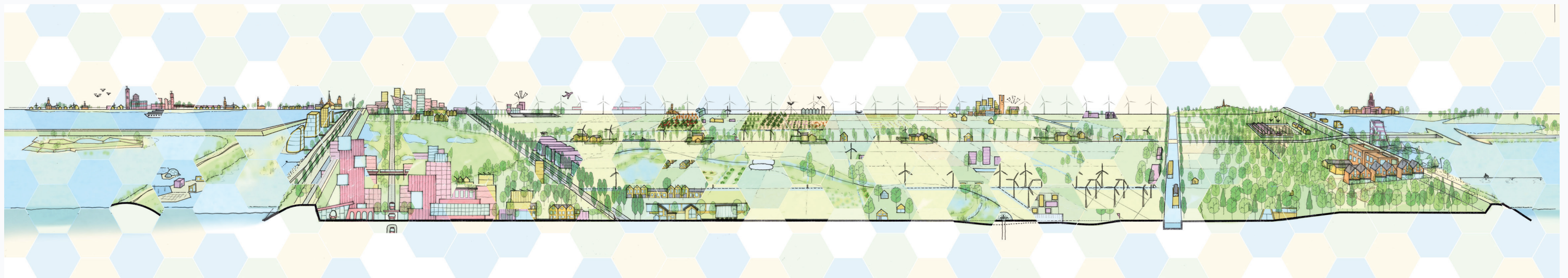
Flevoland blijft de komende decennia groeien in inwoners, werkgelegenheid en voorzieningen. Deze opgaven claimen ruimte die inmiddels beperkt is. Dit alles vraagt om regie en bewuste keuzes. Daarom is samenhang in afwegingen noodzakelijk: op waar en hoe we bouwen, op wonen en werken, op het beschermen van onze landbouw en natuur. Actief sturen op de groei en ontwikkeling biedt een kans om Flevoland in balans te brengen.

Wensbeeld Flevoland 2050

In 2050 is Flevoland in balans. Er zijn sterke leefregio's met een complete samenleving in een onderling verbonden netwerk van vitale steden en dorpen. In de leefregio's vormen inwoners sterke, weerbare gemeenschappen. Binnen deze samenhangende en goed verbonden leefregio's is er een compleet en bereikbaar aanbod van voorzieningen.

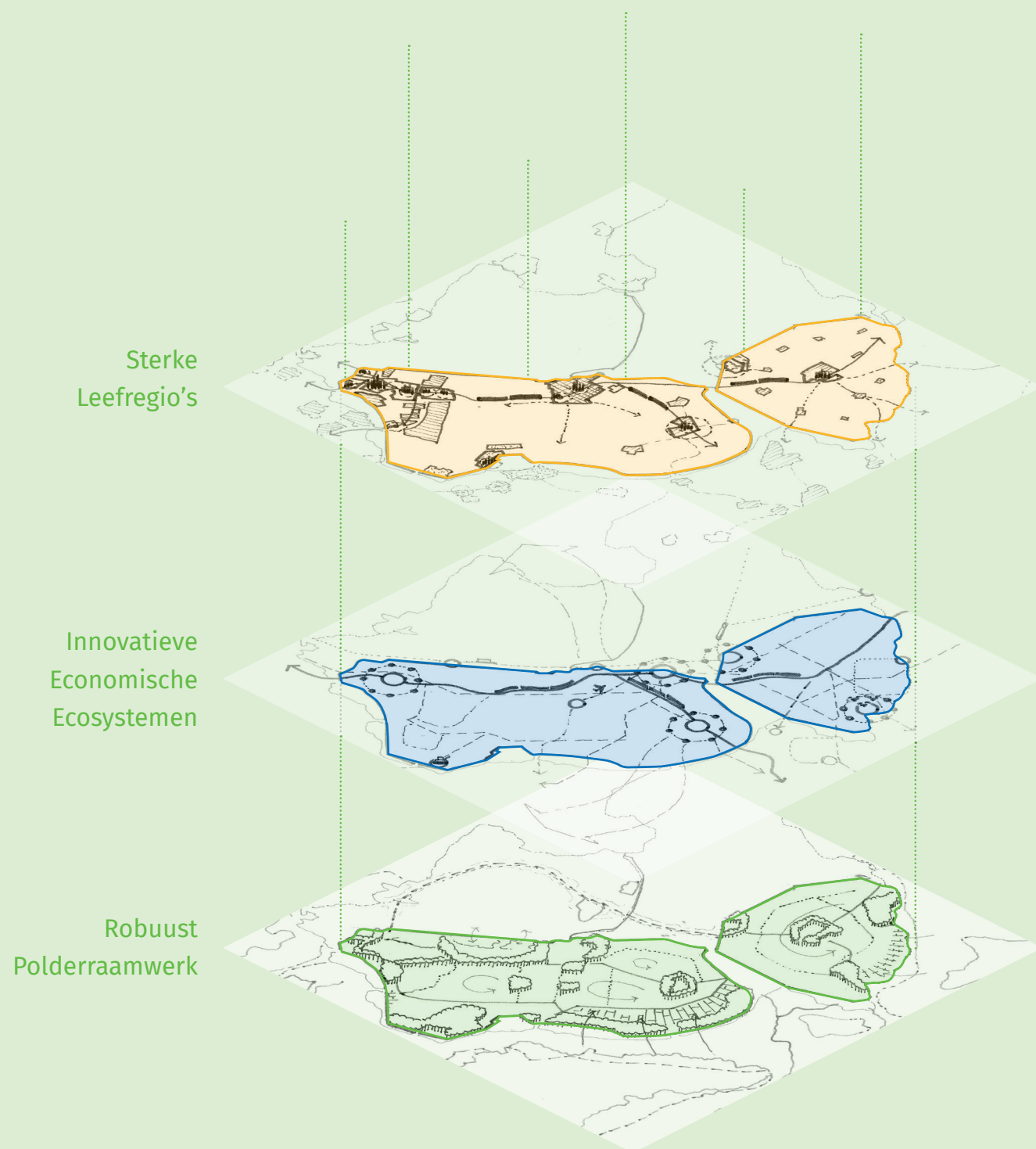
Er is een weerbare en toekomstbestendige economie waarin mensen van alle opleidingsniveaus een passende baan vinden. Het Midden- en Klein Bedrijf (MKB) is nauw verweven met hightech, innovatieve bedrijven en kennisinstellingen binnen sterke economische ecosystemen. Het energiesysteem is robuust en toekomstbestendig.

Een robuust polderaamwerk, in samenhang met een robuust natuurlijk fundament, biedt ruimte aan een duurzame landbouwsector met sterk toekomstperspectief in voedselproductie en innovatie en wordt ondersteund door goede bodem- en watercondities. Een samenhangend natuurnetwerk en groen-blauw raamwerk dragen bij aan toekomstbestendige bodem-, water- en natuursystemen en herstel van de biodiversiteit. Het landelijk gebied is toegankelijk en recreatief beleefbaar en vormt samen met de steden en dorpen een aantrekkelijke, veilige en gezonde leefomgeving.

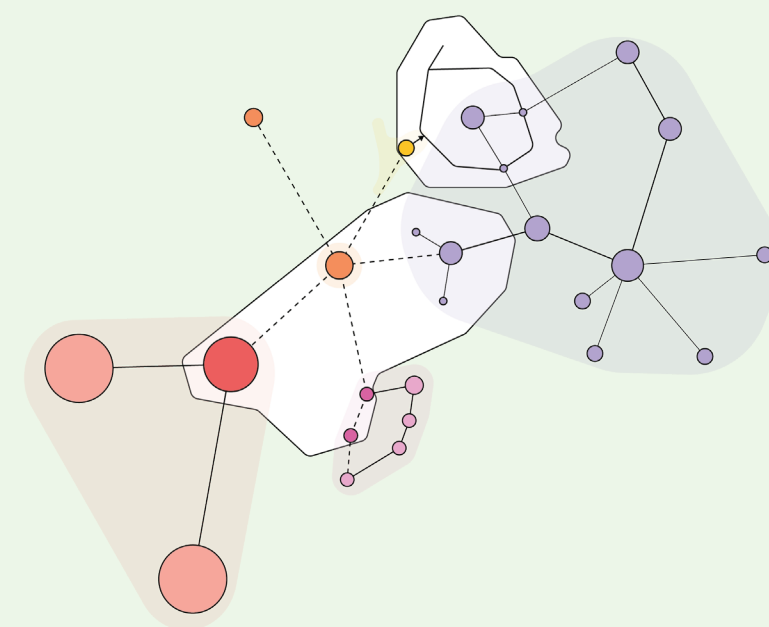
2 | DRIE STRATEGIEËN VOOR FLEVOLAND IN BALANS

Om het wensbeeld Flevoland in balans in 2050 te realiseren, zijn drie strategieën geformuleerd. Hiermee sturen we op een samenhangende ontwikkeling van Flevoland. Ze verbinden wonen, werken, voorzieningen, bereikbaarheid, natuur, landbouw, water en bodem. De strategieën beschrijven op hoofdlijnen de belangrijkste strategische keuzes. De provincie heeft hiernaast een breed scala aan andere (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld op het gebied van milieu en mobiliteit, die eveneens van groot belang zijn voor de gewenste ontwikkeling van Flevoland. Deze taken worden in het Koersdocument niet expliciet uitgelicht, maar krijgen een volwaardige plek in de ontwerp-Omgevingsvisie.

2.1 | STRATEGIE STERKE LEEFREGIO'S

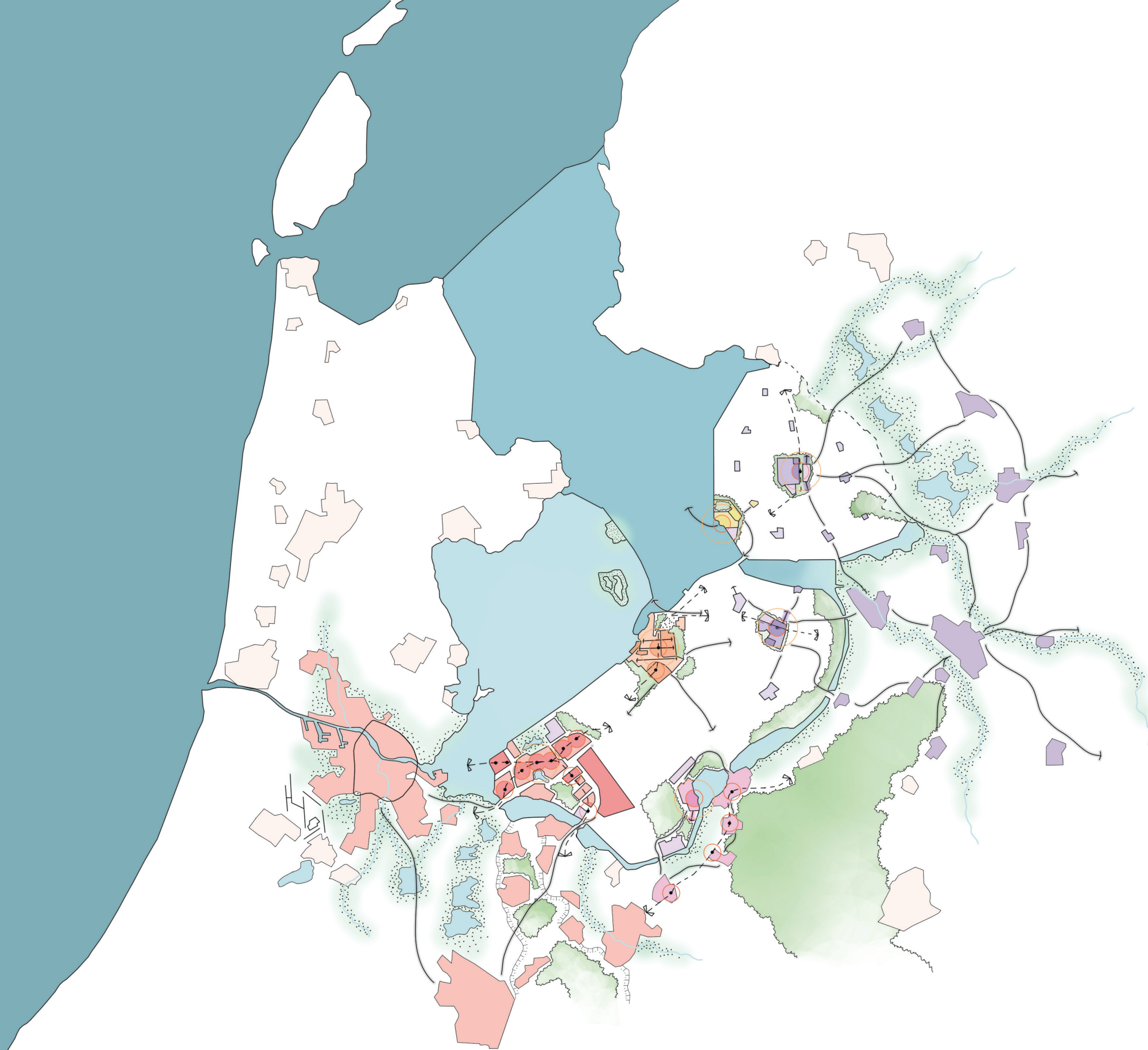

Wensbeeld

In 2050 kent Flevoland vijf sterke leefregio's¹: dit zijn netwerken van onderling goed bereikbare vitale steden en dorpen die elkaar aanvullen en versterken, met ieder een eigen identiteit en karakter. Leefregio's worden gekenmerkt door sterke gemeenschappen waarin inwoners gezond, actief en betrokken zijn. Zij vinden daar een aantrekkelijk aanbod van voorzieningen (o.a. welzijn, onderwijs, cultuur, sport en recreatie) voor hun dagelijks leven. Werk en voorzieningen zijn goed bereikbaar en er is ruimte om te recreëren.

De woningvoorraad is toekomstbestendig, divers en sluit aan bij de veranderende behoeften van jong en oud. Nieuwe woon- en werklocaties worden bij voorkeur gerealiseerd op plekken waar het (H)OV-net versterkt wordt. We zetten in op inbreiding en transformatie rondom OV-knooppunten en stadscentra om de draagkracht van de kernen te vergroten. In kleinere kernen zijn er voldoende lokale voorzieningen voor dagelijkse behoeften, andere voorzieningen zijn regionaal bereikbaar.

¹ De leefregio's zijn functioneel ingedeeld op basis van de dagelijkse leefwereld van de inwoners. Het betreft dus niet per definitie de verschillende bestuurlijke samenwerkingen waar Flevoland ook deel van uit blijft maken.

5 leefregio's

leefregio Dronten,
Emmeloord en regio
Zwolle

Leefregio Urk

Leefregio Zeewolde,
Ermelo, Harderwijk,
Putten en Nijkerk

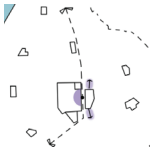

Lelystad

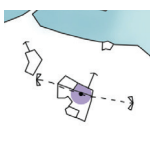

Leefregio Almere,
Amsterdam, Amersfoort
en Utrecht

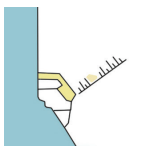
Spreading verstedelijking

Benutten toekomstige
stationsomgeving
Emmeloord

Benutten
stationsomgeving Dronten

Ontwikkeling Urk in
samenhang Tollenbeek

Benutten
stationsomgeving Lelystad

Benutten
stationsomgeving Almere

Versterken infrastructuur

Verbinding Emmeloord -
Zwolle

Verbinding Zeewolde -
Nijkerk

**Schaalsprong woningbouw
nieuwe OV verbindingen**

Lelylijn - Emmeloord en
Lelystad

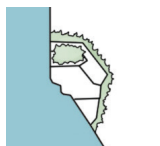

IJmeerverbinding -
Pampus

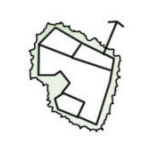
Toegankelijk buitengebied

Rond Emmeloord

Rond Urk

Rond Dronten

Rond Lelystad

Rond Zeewolde

Rond Almere

Duiding strategie

De Flevolandse kernen maken onderdeel uit van sterk uiteenlopende stedelijke regio's. Door op deze verscheidenheid aan leefregio's in te zetten benut Flevoland haar centrale ligging tussen de Randstad en het oosten en noorden van Nederland. Met een alzijdige oriëntatie en sterkere aansluiting op deze stedelijke regio's wordt nabijheid vergroot en hiermee de Flevolandse positie in ruimtelijke, economische en functionele zin. We onderscheiden vijf leefregio's, waarin de oriëntatie van de inwoners leidend is:

1. Dronten, Emmeloord en tussenliggende dorpen zoals Ens en Marknesse (inclusief het Mobiliteit en Infrastructuur Test Centrum (MITC)) functioneren als deel van de regio Zwolle.
2. De autonome groei van de sterke gemeenschap Urk vraagt om een goede samenhang met Tollebeek. De unieke positie van Urk als maritiem cluster is stevig ingebed in Flevoland.
3. We zien de potentie van Zeewolde, Ermelo, Harderwijk, Putten en Nijkerk om een aantrekkelijke leefregio te vormen, mede door de beoogde ontwikkeling van Defensie in dit gebied. Het is van belang om deze ontwikkeling goed in te bedden, waarbij de regio een kwaliteitsimpuls krijgt.
4. Almere ontwikkelt zich passend bij de hoogstedelijke dynamiek van Amsterdam, Amersfoort en Utrecht.

5. Lelystad ligt op het scharnierpunt van meerdere leefregio's. Het heeft een eigen opgave om zich als hoofdstad van Flevoland verder te ontwikkelen met een sprong in kwaliteit en versterking van de sociale structuur.

Bij keuzes in de mix van wonen, werken en voorzieningen laten we ons leiden door de kracht van gemeenschappen. Hiermee zorgen we bijvoorbeeld voor passende woningen, van starters tot ouderen, van gezinnen tot alleenstaanden. Maar wordt ook doorstroming gestimuleerd. Flexibiliteit en toekomstbestendigheid staan centraal.

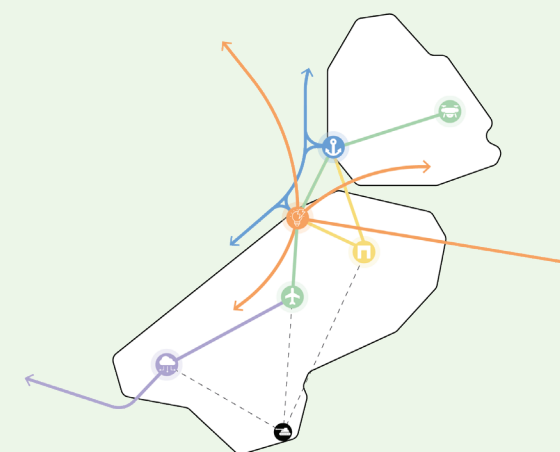
De woonomgeving, met voldoende ruimte voor natuur en recreatie, beweegt mee met veranderende behoeften. Hierbij wordt de leefbaarheid en identiteit van dorpen en steden versterkt. Die juiste mix gaat ook over waar we sturen op compacte verstedelijking door inbreiding en/of ruimte geven voor uitbreiding om energie-, spoor-, en weginfrastructuur beter te benutten. De provincie stuurt op de samenhang binnen de leefregio's met de omliggende landschappen, impact op het energiesysteem, werklocaties, bereikbaarheid en woningbouwprogrammering.

Voorliggende keuzes

- Spreiding van verstedelijking na 2035, voor vitale steden en dorpen in 5 samenhangende leefregio's met bewuste keuzes voor inbreiding en uitbreiding van kernen. Identiteit en cultuur van de leefregio's zijn bepalend voor het karakter van de ontwikkeling.
- Sturen op samenhang van woningbouwprogramma, werklocaties, voorzieningen, bereikbaarheid en omliggende landschappen binnen elk van de 5 leefregio's, waarbij we zorgvuldig rekening houden met het water- en bodemsysteem en de (energie) infrastructuur. Bovenlokale voorzieningen zijn bereikbaar in elke leefregio.
- Faciliteren van de autonome groei van Urk in samenhang met de ontwikkeling van Tollebeek.
- Korte termijn benutten van de potentie van bestaande infrastructuur zoals stationsomgevingen (Dronten, Lelystad en Almere) en het versterken van de infrastructuur zoals bijvoorbeeld verbindingen tussen Zeewolde-Nijkerk en Emmeloord-Zwolle.
- Op de lange termijn blijft voor de schaalsprong in woningbouw goede infrastructuur zoals een Pampus-IJmeer verbinding, Emmeloord/Lelystad-Lelylijn en Almere/Utrecht - Stichtse Lijn nodig.
- Toegankelijk buitengebied voor inwoners door het versterken van de overgangen tussen het stedelijk gebied en het landelijk gebied.

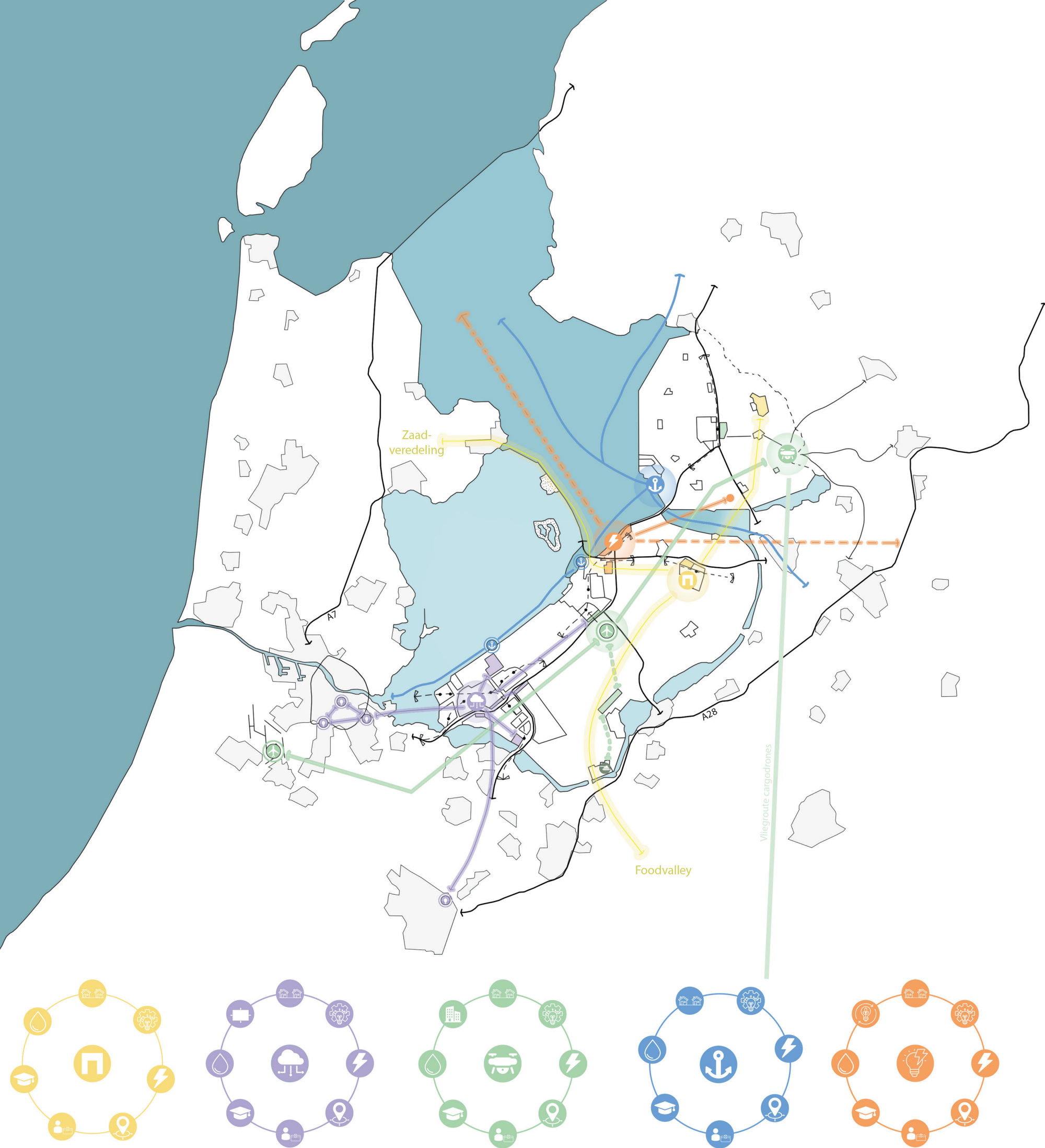

2.2 | STRATEGIE INNOVATIEVE ECONOMISCHE ECOSYSTEMEN

Wensbeeld

In 2050 heeft Flevoland een weerbare en toekomstbestendige economie waarin wonen en werken in balans zijn. In de provincie zijn vijf krachtige, innovatieve economische ecosystemen ontstaan, stevig verbonden met het MKB en elk gekoppeld aan eigen hotspots met een scherp profiel. Op hotspots creëren we ruimte voor hoogwaardige werkgelegenheid, benutten en ontwikkelen we talent en versterken we het verdien- en ontwikkelvermogen van het bedrijfsleven en de inwoners. We zien digitalisering, innovatie en technologie als overkoepelende thema's die randvoorwaardelijk zijn voor toekomstbestendige economische ecosystemen. Van technologische landbouw en innovatieve havens tot digitale bereikbaarheid in leefregio's.

Versterken 5 Ecosystemen

Agritech

Energielandschappen

Hightech

Maritiem

Slimme mobiliteit

Clustering kennis- en maakindustrie op hotspots

Dronten Aeres & WUR

Flevokusthaven en Maxima centrale

Almere en Lelystad;
hightech campus &
maakindustrie

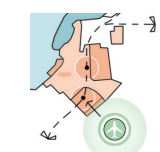

Urk visserij en
scheepsbouw, campus

MITC Marknesse en
Lelystad airport

Schaalsprong woningbouw nieuwe OV verbindingen

Dubbel-gebruik
burgerluchtvaart en
defensie

Duiding strategie

De innovatieve economische ecosystemen zijn van internationaal belang en leveren een bijdrage aan nationale opgaven. Ze ondersteunen economische transities en vergroten de internationale concurrentiekracht. Flevoland positioneert zich nadrukkelijk in het Europese speelveld. Waarin de Europese prioriteit gericht op meer gelijkheid tussen regio's zorgt voor bijbehorende innovaties en investeringen. De volgende vijf innovatieve economische ecosystemen richten zich op sectoren waarin Flevoland onderscheidend is.

1. Agritech (incl. visserij Urk, Dronten Aeres campus, WUR, landbouwproductie)
2. Hightech (campus Almere, maakindustrie Lelystad)
3. Slimme mobiliteit (MITC, Lelystad Airport, beoogde Defensie-ontwikkeling Zeewolde)
4. Maritiem (scheepsbouw en campus Urk)
5. Energielandschappen (onder andere Almere, Ens, Flevokusthaven en Maximacentrale)

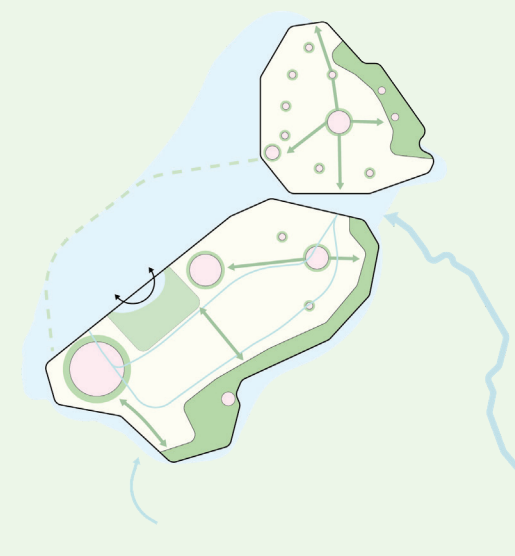
Bedrijven, onderwijs en de overheid werken samen in innovatieve ecosystemen. Slimme technologieën en *smart materials* kunnen daarbij zorgen voor extra snelle ontwikkelingen, bijvoorbeeld voor defensie in combinatie met andere bedrijven (dual-use). Energielandschappen verbinden hoogenergetische opweklocaties met opslag en gebruik. Het resultaat: een provincie waar mensen levenslang met plezier kunnen wonen én werken, waar bedrijven duurzaam kunnen groeien en waar economische ontwikkeling hand in hand gaat met maatschappelijke waarde.

Voorliggende keuzes

- Versterken van 5 innovatieve economische ecosystemen met randvoorwaarden voor een gunstig vestigingsklimaat. De randvoorwaarden zijn onder andere een toekomstbestendig (decentraal) energiesysteem, multimodale en digitale bereikbaarheid, onderwijs en aantrekkelijke woonmilieus.
- Flevoland biedt binnen de economische ecosystemen ruimte voor hotspots op gunstige locaties waar kennis- en maakindustrie geclusterd worden om bedrijven, onderwijs, onderzoek en voorzieningen elkaar te laten versterken.
- Aanwijzen van locaties voor circulaire economie gericht op kritieke grondstoffen, uitsluitend als de economische ecosystemen deze nodig hebben voor hun ontwikkeling/ versterking en voorzien in locaties voor bedrijven met een hoge milieubelasting (voorheen categorie 4 en 5).
- Het in gebruik nemen van Lelystad Airport als locatie voor dubbel-gebruik door burgerluchtvaart en defensie. Dit biedt kansen voor internationale verbindingen binnen een innovatief economisch ecosysteem.
- We sturen op een robuust (decentraal) energiesysteem waarbij verduurzaming, opwek en opslag de ruimte krijgt. We zetten nieuwe 380 kV hoogspanningslijn (Diemen-Ens-Vierverlaten) in als mogelijkheden voor innovatieve ecosystemen bij nieuwe stations in Almere Oost, Lelystad en mogelijk Ens. Hier ontstaan kansen voor Energielandschappen.
- Vestiging en uitbreiding van grootschalige bedrijfsvestigingen (>5ha) wordt alleen toegestaan als het ondersteunend is aan de ecosystemen.
- We sturen op locaties voor de vestiging van datacenters als onderdeel van een robuuste digitale infrastructuur wanneer die noodzakelijk zijn voor de innovatieve economische ecosystemen en duurzaamheidsambities ondersteunen.

2.3 | STRATEGIE ROBUUST POLDERRAAMWERK

Wensbeeld

In 2050 heeft Flevoland een robuust polderraamwerk in samenhang met een robuust natuurlijk fundament. De polders zijn bestand tegen zeespiegelstijging, piekbuien en extreme droogte. Het watersysteem is veerkrachtig en voorziet landbouw, natuur en inwoners van voldoende en schoon zoetwater. We bieden ruimte aan een duurzame landbouwsector met sterk toekomstperspectief in voedselproductie en innovatie.

We zien een goed verbonden en kwalitatief ecologisch natuurnetwerk passend bij de identiteit van elk van de polders die de biodiversiteit en beleefbaarheid versterkt en waar mogelijk de landbouw en andere opgaven in het landelijk gebied ondersteunt.

Geleidelijke overgang tussen hoog en laag NL

Hoge zandruggen Drents Plateau, Veluwe Utrechtse Heuvelrug

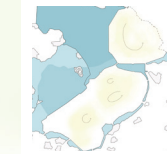

Lage veen- en riviergebieden

Vekennen robuuste ingreep Markermeer/IJsselmeer

Contrast vergroten

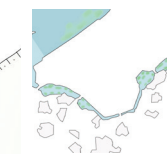

Open middengebieden

Randen van de polders

Verzachten van de randen tussen

Randmeren en dijken

Natuur en landbouw

Stad en buitengebied

Oostvaardersplassen en Markermeer

Versterken van natuurverbindingen

Waternverbinding

Natuurverbinding

Benutten diversiteit bodem

Diepste delen polders

Oostelijke kwelranden

Duiding strategie

Nergens in Nederland is het landschap zo sterk ontworpen en optimaal bestemd als in Flevoland. Het is een volledig technisch gemaakt landschap op basis van bodemgesteldheid en watersysteem: het fundament. Door dit robuuste polderraamwerk te versterken, wordt de ligging van Flevoland met polders omringd door zoetwater verfijnd en benut. In combinatie met verbindingen tussen ecologische systemen en het verzachten van overgangen tussen verschillende functies ontstaat er ook meer ruimte voor biodiversiteit.

Het oorspronkelijke polderontwerp wordt gekenmerkt door drie verschillende polderconcepten met functiescheiding en lange lijnen. Dit ontwerp loopt na decennia tegen zijn grenzen aan. De ontwerphistorie van Flevoland is medebepalend voor de toekomst. Deze nemen we mee in nieuwe ontwerpprincipes voor het toekomstbestendige robuuste polderraamwerk en robuust natuurlijk fundament:

- Onderscheid van een buitendijks en een binnendijks systeem elk met een eigen positie op de **geleidelijke overgang** tussen hoog en laag Nederland.
- **Contrast vergroten** tussen de grote open middengebieden (met functiescheiding en lange lijnen) en de meer gesloten gebieden aan de randen van de polders.
- Het **verzachten van randen**: tussen de randmeren en de dijken, tussen natuur en landbouw en tussen de kernen en het buitengebied.

- **Versterken van natuurverbindingen** met nieuwe natuur, groen-blauwe dooradering en bestaande natuurgebieden.
- **Benutten van diversiteit van bodems** voor functies op de juiste plek.

Met het toepassen van deze ontwerpprincipes realiseren we een robuust polderraamwerk.

Het robuust polderraamwerk biedt ruimte aan toekomstbestendige landbouw. Tegelijkertijd geeft het richting aan hoe natuur en water meer ruimte krijgen om veerkrachtig te zijn. En waar kernen, met woningbouw en bedrijventerreinen, zorgvuldig kunnen uitbreiden of inbreiden. Bij voorkeur voegen we woningbouw en bedrijven toe op de gunstig gelegen locaties, zoals hoger gelegen delen rondom kernen. We benutten de eigenschappen van plekken en de dynamiek van systemen optimaal voor de inpassing van functies en geven het landschap een nieuwe vorm en identiteit.

Voorliggende keuzes

- We zetten in op het behoud van het areaal van landbouwgrond dat nodig is voor het gewenste niveau van primaire productie voor voedselzekerheid voor Nederland en Noord-West Europa. We werken samen met het Rijk aan een afwegingskader voor het onttrekken van landbouwgrond.
- Buitendijks onderzoeken we robuuste ingrepen voor de lange termijn in het systeem van de IJssel, Eem, Markermeer en IJsselmeer voor een grotere zoetwaterbeschikbaarheid, het behoud van waterveiligheid en het vergroten van waterkwaliteit.
- Binnendijks is het polderwatersysteem gericht op voldoende zoetwaterbeschikbaarheid en een goede waterkwaliteit, rekening houdend met veranderende weersomstandigheden. In de polderranden verfijnen we de cascadering in trapsgewijze peilvakken. Hiermee benutten we de kwel- en zoetwaterstroom ten behoeve van landbouw, natuurontwikkeling en drinkwaterwinning. Hier wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd tussen landbouw, natuur, stedelijk gebied en een gezonde leefomgeving.
- We beperken verzilting met oog voor samenhang in het geheel van het watersysteem en het landschap met gebiedsgerichte interventies. Op locaties met verzilting vanuit de bodem vraagt dat om afweging voor de grondwateronttrekking. Op locaties met verzilting door kwel zoeken we naar een passende landschappelijke uitwerking met aanpassingen in het watersysteem.

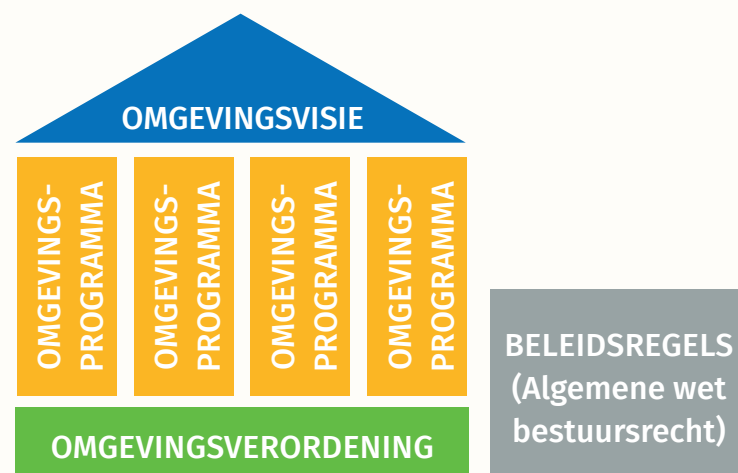
- Bij voorkeur de grote open middengebieden met de drie polderconcepten en landbouw openhouden.
- In de randen aan de noordoost-, oost-, en zuidoostzijde van de polders geven we in gebiedsprocessen invulling aan het koppelen van natuurontwikkeling, recreatie, landbouw en klimaatadaptieve maatregelen. Hierdoor verandert de horizon.
- De bossen aan de rand van de polder, de randbossen rondom kernen en bomenlanen langs provinciale wegen zijn de primaire zoeklocaties voor de uitbreiding van het bosareaal.
- We verkennen mogelijkheden voor (tijdelijke) waterberging bij extreme piekbuien en gaan in gesprek over gebruiksfuncties die hiermee wellicht gecombineerd kunnen worden.
- Overgangen tussen kernen en buitengebied bij nieuwbouwwijken koppelen we aan nieuwe groene uitloopgebieden voor de leefbaarheid van de inwoners.
- Groen-blauwe dooradering is een kwaliteit op zichzelf en wordt ingezet ten behoeve van de verbetering van de natuur(waarden), beleefbaarheid en landbouw.
- We ontwikkelen energielandschappen en infrastructuur met nieuwe ontwerpprincipes om de landschappelijke kwaliteit te waarborgen.

3 | VAN VISIE NAAR UITVOERING

3.1 Omgevingsvisie als eerste stap voor inrichten beleidshuis

De Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma's en de Omgevingsverordening zijn de belangrijkste instrumenten van het provinciale omgevingsbeleid. Met deze instrumenten richten we het beleidshuis in voor het provinciale omgevingsbeleid. Op dit moment kent de provincie een te grote (sectorale) variëteit van typen documenten en instrumenten die sturing geven aan de fysieke leefomgeving. Met de nieuwe Omgevingsvisie als eerste stap, werken we toe naar een logische samenhang, structuur en uniforme naamgeving van documenten. Onderstaande figuur geeft hier een beeld van.

Voorstel:

Omgevingsprogramma (thematisch)

Omgevingsprogramma (gebiedsgericht)

Met de Omgevingsvisie in de hand nemen we straks het bestaande beleid en regelgeving voor de fysieke leefomgeving onder de loep: wat is nog relevant en actueel, wat moet er in het licht van de nieuwe visie worden aangepast of aangevuld en hoe kan het met de drie strategieën in gedachte op een logische en samenhangende wijze worden gestructureerd. Monitoring en evaluatie is een belangrijk onderdeel van de beleidscyclus. Voor regievoering op de fysieke leefomgeving is het van belang dat het provinciale omgevingsbeleid actueel is en blijft.

3.2 Omgevingsprogramma's

We geven uitvoering aan de opgaven, ambities en doelen van de Omgevingsvisie in de vorm van een (beperkt) aantal Omgevingsprogramma's. Deze Omgevingsprogramma's kunnen thematisch en/of gebiedsgericht van aard zijn om samenhang te brengen in uitvoering. In omgevingsprogramma's wordt het strategische Omgevingsbeleid verder uitgewerkt en zijn maatregelen opgenomen waarmee het beleid gerealiseerd wordt ten behoeve van bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

De Omgevingsprogramma's zijn verbonden aan de strategieën zoals genoemd in de omgevingsvisie. Een omgevingsprogramma is integraal van opzet en omvat meerdere beleidsterreinen. Voor specifieke onderwerpen verplicht de Omgevingswet de provincie om een programma op te stellen (bijvoorbeeld voor water). We kiezen ervoor om deze zoveel mogelijk te laten opgaan in integrale omgevingsprogramma's.

Een omgevingsprogramma is meerjarig. Voor opgaven die vragen om een langere termijn aanpak, richten we Omgevingsprogramma's in met opeenvolgende fases. Op die manier ontstaan er duidelijke mogelijkheden van tussentijdse bestuurlijke bijsturing.

3.3 Omgevingsverordening

In de goede inrichting van het beleidshuis nemen we ook de Omgevingsverordening mee. Voor de Omgevingsverordening hanteren we het principe 'regelgeving volgt beleid'. Het is van belang dat provinciale regelgeving een toegevoegde waarde heeft boven op de beleidssturing. Het provinciale beleid in de Omgevingsvisie en de Omgevingsprogramma's is bepalend voor de inhoud van de Omgevingsverordening. Ook kunnen regels voortkomen uit instructieregels van het Rijk of een uitwerking zijn naar aanleiding van bestuurlijke afspraken, deals, convenanten en arrangementen. De Omgevingsverordening bevat de algemeen verbindende voorschriften van de provincie. Het bepaalt de externe werking van het provinciale beleid door verplichtingen aan medeoverheden, burgers en bedrijven op te leggen.

3.4 Bevoegdheden en samenwerking tussen GS en PS

De Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening vaststellen is de bevoegdheid van Provinciale Staten. Het vaststellen van de omgevingsprogramma's is de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. In de Samenwerkingsafspraken GS-PS Omgevingswet is vastgelegd wanneer en hoe PS betrokken wordt bij het vaststellen van de omgevingsprogramma's.

PROVINCIE
FLEVOLAND

FLEVOLAND 2050

OMGEVINGSVISIE - BLIK OP DE TOEKOMST

KOERSDOCUMENT

